

ВІЙСЬКОВІ КОМАНДИ ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

Будко Г. І.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – викладач Бондаренко Ю. С.

Кінець ХХ та початок ХХІ століття відзначилися багатьма локальними війнами, терористичними актами, боротьбою з міжнародними злочинцями, подіями, які широко висвітлювалися англomовною пресою. Війна у Перській затоці, антитерористична операція військ американської коаліції викликали появу багатьох лексичних інновацій. Інноваційна військова лексика знайшла своє відображення не тільки у спеціальних засобах масової інформації, але й в суспільно-політичних та економічних ЗМІ, що розраховані на широке коло читачів. "Мова мас-медіа поповнилася значною кількістю нових лексико-фразеологічних одиниць; події та явища, пов'язані зі зазначеною проблемою, перетворюються на впливовий чинник збагачення словникового складу сучасної англійської мови".

Військова лексика включає військову термінологію, до якої належать науково-технічні терміни, що вживаються у зв'язку з військовими поняттями, та емоційно забарвлені елементи військового лексикону, які є у більшості випадків стилістичними синонімами відповідних військових термінів. В. Н. Шевчук дає наступну дефініцію військового терміну: "Військовий термін – це слово або словосполучення, що використовується для позначення певного спеціального поняття, що належить до того, чи іншого розділу військової науки або до військової техніки".

Склад сучасної військової термінології не є стабільним. Він постійно змінюється завдяки застарінню деяких слів, зміні значення, поповненню новими термінами у зв'язку з реорганізацією видів збройних сил, появою нових зразків зброї та військової техніки, нових методів ведення війни.

Найбільш складним є переклад військових термінів, які передають реалії англomовної дійсності, що не існують в країні, на мову якої здійснюється переклад. В таких випадках переклад військових термінів може досягатися шляхом опису значення слова, дослівного перекладу, транслітерації, або транскрипції.

Деякі інновації можуть бути незрозумілими багатьом носіям англійської мови, відірваним від військової сфери.

Осмыслити фразеологізм можливо на основі контексту та аналізу його структури. Наприклад, словосполучення "fireworks display" [firework-s + display] означало "фейєрверк". Під час війни в Перській затоці воно набуло іншого метафоричного значення – "перші повідомлення про бомбардування Багдада". Структура дієслова "weaponize" [weapon + ize] і контекст допомагають зрозуміти це слово як "оснащувати зброєю ракетноносій", – "India and Pakistan have begun weaponizing the nuclear devices they first tested in 1998, Clinton administration officials now believe. Pakistan has already placed a nuclear warhead on some of its missiles, and India is responding in kind, they say" [Newsweek, October 18, 1999] – "Представники адміністрації Клінтона вважають, що Індія та Пакистан розпочали оснащення ядерною зброєю ракетноносіїв, які були вперше випробувані у 1998 році. Вони стверджують, що Пакистан вже оснастив деякі ракети ядерними боеголовками, Індія теж реагує на це відповідним чином".

Наведемо ще декілька прикладів слів, структура яких полегшує переклад. Іменник "warfighter" [war + fighter], що означає людину, яка бере участь у війні (воєнка), вживається в наступному контексті: "Truly preposterous is the suggestion that the single-warhead Midgetman missile, now under development is somehow a "good" weapon.

A nuclear warfighter's dream because of its surgical military qualities, it will be a welcome addition to tomorrow's dangerous first-strike force" [The New York Times, April 15, 1986] – "Справді абсурдним є твердження про те, що ракета з однією боеголовкою, яка розробляється зараз, є "корисною" зброєю. Маючи здатність завдавати точні хірургічні удари, вона стає мрією військових і доповнює загрозливий арсенал зброї першого удару в майбутньому ядерному конфлікті". Слово "warfighter" часто вживається в ЗМІ, на сайтах газет в Інтернеті, але воно ще не зареєстроване сучасними словниками. Популярне зараз слово "embed" [em + bed] має значення – "журналіст, який висвітлює події, що відбуваються у військовому підрозділі" – "As prospective embeds – journalists planted among America's fighting forces – we were given a crash course in all things military..." [The New York Times, March 2, 2003] – "У якості військових журналістів, які збираються приєднатися до американських бойових підрозділів для

висвітлення в пресі їх дій, ми пройшли курс виживання в умовах війни".

Одним з різновидів військової лексики є слова та фразеологізми, які не входять до літературної мови і вживаються, головним чином, в усному спілкуванні військових.

Ці лексичні одиниці відображають фамільярне або гумористичне ставлення до предмету мовлення. Для позначення цього шару лексики в лінгвістиці використовуються терміни "жаргон" або "сленг". Існує спроба розмежувати ці поняття. Під сленгом розуміють конотативно-забарвлену лексику та фразеологію, яка не має соціально-професійної обмеженості і є загальнозрозумілою, тобто широко вживається в розмовній мові, але залишається за межами літературної мови.

Перекладацькі інновації: матеріали III Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 15-16 березня 2013 / редкол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова, О.В. Ємельянова та ін. – Суми: Сумський державний університет, 2013.- С.5-7.